

До разової спеціалізованої вченої ради
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора,
заслуженого діяча науки і техніки України**

Дрозда Олексія Юрійовича

**на дисертацію Сірка Андрія Григоровича «Адміністративно-
правове забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії
воєнного стану», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі
знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» у разовій спеціалізованій
вченій раді Дніпровського державного університету внутрішніх справ**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України призвела до тривалого функціонування особливого правового режиму воєнного стану, що суттєво трансформувало повноваження, компетенцію та порядок діяльності практично всіх державних інституцій, зокрема й Національної поліції України. Законодавцем упродовж 2022–2025 років внесено багато точкових змін до нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, реагуючи на конкретні практичні потреби, які виникали безпосередньо в ході відсічі збройної агресії. Водночас системного, концептуально цілісного дослідження проблематики адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану, яка б охоплювала основні напрямки її функціонування, на рівні законодавства не сформовано, що породжує прогалини та колізії правового регулювання.

У цьому контексті звернення дисертанта до обраної проблематики є цілком обґрунтованою і своєчасною. На відміну від наукових праць, підготовлених до 2022 року та розрахованих на умови мирного часу, а також від досліджень, виконаних вже в умовах повномасштабної збройної агресії, але зосереджених на окремих аспектах поліцейської діяльності (взаємодія з

громадськістю, діяльність в окремому регіоні тощо), рецензована дисертація спрямована на формування цілісного, системного уявлення про адміністративно-правовий механізм забезпечення діяльності поліції в умовах воєнного стану загалом.

Тема дисертації безпосередньо пов'язана з реалізацією стратегічних документів повоєнної відбудови України, зокрема Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку на 2023–2027 роки та інших актів Президента України, а також узгоджується з тематикою наукових досліджень МВС України, що додатково підтверджує її актуальність і практичну затребуваність.

Таким чином, обрана здобувачем тема дослідження є актуальною як з наукової, так і з практичної точки зору.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій. Мета дослідження – визначення сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану, сформульована коректно й послідовно розкрита через вісім взаємопов'язаних завдань, кожне з яких знайшло відображення у відповідному підрозділі дисертації. Об'єктом дослідження визначено суспільні відносини, що виникають під час правового урегулювання діяльності Національної поліції, предметом – адміністративно-правове забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану. Варто зауважити, що таке формулювання є логічним і несуперечливим.

Для досягнення поставленої мети дисертантом застосовано обґрунтований комплекс загальнонаукових і спеціальних методів пізнання: логіко-семантичний метод – для формулювання та уточнення понятійного апарату («правовий режим», «превентивна діяльність Національної поліції в умовах особливого правового режиму воєнного стану») (підрозділи 1.1, 2.1); формально-юридичний метод – для аналізу нормативно-правової основи

діяльності поліції та механізмів дотримання прав людини (підрозділи 1.2, 2.2, 2.3); системний та структурно-функціональний методи – для розкриття основних напрямів діяльності поліції (підрозділ 2.1); порівняльно-правовий метод – для зіставлення вітчизняного і зарубіжного досвіду (підрозділи 1.4, 2.2); прогностичний метод і моделювання – для формування пропозицій щодо вдосконалення законодавства (підрозділ 2.4). Поєднання зазначених методів забезпечило належну глибину аналізу та системність викладу матеріалу.

Отже, рівень наукової обґрунтованості положень, висновків та рекомендацій у дисертаційному дослідженні значною мірою зумовлюється доцільним використанням комплексу загальних і спеціальних методів пізнання. Їхнє поєднання забезпечує необхідну глибину аналітичного опрацювання матеріалу, логічну системність викладу та належну переконливість отриманих результатів.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні матеріали МВС України та Національної поліції, щорічні звіти Європейського суду з прав людини, судові рішення з Єдиного державного реєстру судових рішень, а також особистий досвід практичної роботи здобувача в територіальних підрозділах Національної поліції, що надає роботі виразної прикладної спрямованості.

Одержані результати характеризуються належним рівнем **наукової новизни**, що відповідає вимогам та стандартам освітньо-наукового рівня, на якому виконано дослідження. Дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці комплексних досліджень адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану. Дисертантом особисто сформульовано низку нових наукових положень, зокрема деякі з них:

уперше визначено поняття превентивної діяльності Національної поліції в умовах особливого правового режиму воєнного стану; сформульовано пропозиції щодо доповнення статті 35 КУпАП пунктом про вчинення

правопорушення під час дії комендантської години як обтяжуючої обставини; обґрунтовано необхідність відновлення повноцінного громадського контролю за діяльністю Національної поліції в умовах тривалого воєнного стану через внесення змін до статті 90-1 Закону України «Про Національну поліцію»;

удосконалено поняття «правового режиму» та характерні риси особливого правового режиму воєнного стану;

дістали подальшого розвитку положення щодо специфічних ознак спеціальних адміністративно-правових режимів, правового регулювання адміністративної відповідальності за порушення комендантської години, а також механізмів дотримання поліцейськими прав людини в умовах воєнного стану, зокрема пропозиції щодо доповнення Закону України «Про Національну поліцію» нормою про перелік дій, недопустимих для поліцейських за будь-яких обставин, з прямим посиланням на статтю 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтю 15 Європейської конвенції з прав людини.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання в науково-дослідній діяльності, правотворчості, правозастосуванні та освітньому процесі, зокрема під час викладання дисциплін «Поліцейська діяльність», «Адміністративна відповідальність», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції» в Дніпровському державному університеті внутрішніх справ.

У цілому, викладені у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими, підтвердженими аналізом нормативно-правових актів, судової практики, статистичних даних і позицій вчених-адміністративістів.

Оформлення дисертації. Дисертація демонструє відповідність сучасним вимогам, що висуваються до наукових праць такого рівня, підтверджуючи її належний методологічний та теоретичний рівень. Робота складається зі вступу, двох розділів (що містять вісім підрозділів), висновків, списку

використаних джерел (185 найменувань) та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 209 сторінок, з яких основного тексту – 183 сторінки. Розділи послідовно розкривають теоретико-правові засади діяльності поліції під час дії воєнного стану (розділ 1) та питання оптимізації цієї діяльності, включно з дотриманням прав людини, контролем і напрямками вдосконалення (розділ 2). Висновки до кожного розділу та підсумкові висновки узгоджуються зі змістом дослідження, мають конкретний і узагальнюючий характер.

Повнота викладу результатів в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображено у 5 наукових статтях, опублікованих у виданнях, що визнані фаховими з юридичних дисциплін, у тому числі одна стаття – англійською мовою у вітчизняному фаховому виданні. Крім того, результати дослідження апробовано у 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях та інших організаційних заходах (м. Дніпро, 2023–2025 рр.; м. Кропивницький, 2024 р.), присвячених питанням безпеки, конституціоналізму, адміністративного права та захисту прав дитини. Наведений перелік публікацій та відомості про апробацію результатів дослідження свідчать про достатню повноту викладу основних наукових результатів дисертації в опублікованих працях і відповідають встановленим вимогам.

Зауваження і дискусійні положення. Разом з тим дисертаційне дослідження не позбавлене окремих недоліків та дискусійних положень, які мають здебільшого характер побажань і не знижують загальної позитивної оцінки роботи, зокрема:

1. У підрозділі 2.2, присвяченому дотриманню прав людини, автором слушно окреслено найпоширеніші форми порушень прав людини поліцейськими в умовах воєнного стану, проте наведені твердження залишаються дещо декларативними й потребують більшої доказової бази; саме тому доцільним було б підкріпити їх статистичними даними, що безпосередньо стосуються звернень громадян щодо дій поліції у період дії

воєнного стану, адже таке доповнення не лише посилює аргументацію цього підрозділу, а й надає дослідженню більшої переконливості та наукової вагомості, забезпечивши його цілісність і практичну значущість.

2. У висновках щодо практики кваліфікації порушень комендантської години дисертант обґрунтовано обрав дослідницький вектор, спрямований на аналіз судової практики. Дослідження виграло б від залучення ширшої та більш різночасової вибірки судових рішень з різних регіонів України та різних етапів дії воєнного стану, що дало б змогу сформувати достатньо репрезентативну картину правозастосування, переконливіше довести системність, а не поодинокий характер виявленої проблеми, а також надає б роботі більшої наукової вагомості, практичної значущості без ризику однобічності висновків.

3. Емпірична база дослідження, окрім офіційної статистики та судової практики, спирається також на «особистий досвід практичної роботи» здобувача в територіальних підрозділах Національної поліції. Було б доцільно конкретизувати, у якій формі цей досвід використано в тексті дисертації (експертні оцінки, узагальнення практики конкретних підрозділів, службові матеріали тощо), оскільки в чинному вигляді це джерело залишається радше декларативним.

4. Пропозиція доповнити Закон України «Про Національну поліцію» нормою, яка закріплює перелік дій, недопустимих для поліцейських за будь-яких обставин, з посиланням на статтю 4 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та статтю 15 Європейської конвенції з прав людини, є слушною, однак потребує уточнення її співвідношення з уже наявними нормами Дисциплінарного статуту Національної поліції України та Правил етичної поведінки поліцейських, які частково регулюють подібні питання. Дисертанту варто чіткіше показати, у чому саме полягає новизна пропонованої норми порівняно з чинним регулюванням, аби уникнути дублювання вже існуючих приписів.

Водночас зауважимо, що висловлені зауваження мають дискусійний характер, не стосуються принципових наукових положень дисертації та не знижують її загальної позитивної оцінки, а скоріше свідчать про перспективність напрямку дослідження та можуть бути враховані здобувачем у подальшій науковій роботі.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Сірка Андрія Григоровича на тему «Адміністративно-правове забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» є самостійною, завершеною, комплексною науковою працею, яка виконана на актуальну тему, характеризується належним рівнем обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності є суттєвим внеском у розвиток теорії адміністративного права та практики адміністративно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України в умовах воєнного стану. Основні наукові положення роботи належним чином апробовані та опубліковані.

Дисертаційне дослідження за темою «Адміністративно-правове забезпечення діяльності Національної поліції України під час дії воєнного стану» має істотне значення для галузі знань 08 «Право», відповідає вимогам спеціальності 081 «Право», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН від 12 січня 2017 р. № 40, а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а його автор – Сірко Андрій

Григорович, заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

**Професор кафедри поліцейської діяльності
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

Олексій ДРОЗД

**Підпис засвідчую:
проректор Національної академії
внутрішніх справ**

Олег ТАРАСЕНКО